

A' ROMAI TSASZARI ES AP KIRALYI FELSEG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Kedden 6. Novemberben 1792.

A *Felséges Austriai Udvar* arról tette közelebb-
ről a' Pruszszus Király bizonyosá, hogy mind
azok a' futkosó hírek, mellyek azt erősítik, hogy
a' Frantziákkal magános egyezésre lépni szándé-
koznék, egészen fundamentom nélkült való köl-
temények, és Királyi parolája mellett erősíti, hogy
ha a' télen folyni fogó *Congressusnak* kívánt vége
nem tanál lenni, ugy a' F. Tsaiszárral együtt ma-
ga is a' Pruszszus Király egész erejét a' Frantziák-
nak meg-zabolázására fogja fordítani.

Felséges Urunk az el-nyomattató félben lévő
Német Birodalomnak óltalmazására, 2 eross hadi
Seregnek adott készülő és induló parantsolatot. Az
egyik ezek közzül *Waldmunchennél Tsch Ország és*
Bavária

Bavária széleiben gyűlvén öszve, *Egernél* vélzi a' tovább induló parantsolatot. A' másik *Austria* széleiben az *Inn* vize vidékein gyűl öszve, és *Braunau* mellett fogja útját nem *Olosz Ország*, hanem a' *Német Birodalomnak* beljebb való részei felé venni, mely *Sergek* mind *Német Regimentekből* fognak állani. A' 2 *Sereg* mind együtt 20 *Bat. Német Gyalogság*. — 5½ *Komp. Agyuzó Sereg* — és 12 *Osztály Német Lovasság*. Ezeknek fő *Vezére Wentzel Collorédó* — az alatta való *Generálisok* pedig *Draskotzi, Davidovich, Coburg, Beniovszki, Rebach, Hoditz, Bruner, Hnutten*.

Az *Erdélyi F. Cancellárián* *Méhesi Ur* helyébe nem *Gáli Ur* tétetett *Titoknaknak* az *Ill. Cancelláriáról*, hanem *Tsüdör Ur* mozdittatott előbb 1500 *R. forint* esztendei fizetéssel, *Gáli Ur* pedig a' *Tsüdör Ur* helyébe tétetett *Protocolistának*. Ezen el bomlott *Ill. Cancelláriának* tagjai, hogy a' nékiek egészen meg-hagyatott fizetést ingyen ne vegyék, az ő *Felsége* különös parantsolatjából minden *Dikasteriumokhoz* tétettenek-el feles számmal, mint *p. o.* a' *F. Magyar és Tseh Cancelláriákhoz* 5-tön vagy 6-ton tétettenek által.

Coblentznek a' *Frantziáktól* való meg óltalmazhatására sebess lépésekkel lietnek az egyesült *Sergek*.

A' *Frankfurti Ujjság* a' *Frantziáknak* ide érkezésétől fogva csak egy nap maradván ki, és az után *u. m. Oktob. 27* dikén ismét útnak indulván, így ír a' többek között az ott lévő *Frantzia Sergekről*: — „A' *Neuwinger* vezérlése alatt *Custiné*től ide rendeltetett *Frantzia Sergek*, igen jó katonai fenytéket tartanak. Egy lakos is a' magatulajdonára nézve meg nem sértetett — a' város kapui nyitva vagynak — a' kereskedés és minden kézi munkák a' magok útjokon folytattatnak, és minden féle kereskedéshez tartozó portékák egész bátorsággal 's leg kisebb bántodás nélkül vitetnek minden felé széllyel és visszsa. A' melly lakosnak *Frankfurtban* 30 ezer *for.* vagyonna nintsen, azon a' *Schatznak* leg-kisebb részét sem engedi *Custiné* fel vétetni.

A' tsuta piatzokról. — Német Országról.

A' Monachiumi Udvarnál lévő Ts. Kir. Követ *Gr. Lehrbach* egy jelentő Levelet ada bé ezen napokban, mellyben arra emlékezteti a' *Baváriai* Fejedelmet és az ő Ministeriumát, hogy a' *Treviri*, *Speyeri*, *Vormátriai*, 's több Pöspöki Fejedelmeknek földlein el-hatalmazott háborus veszedelmek, igen erősen szükségessé tették volna már azt, hogy a' *Baváriai Kerület* is maga részéről, a' Német birodalomnak a' veszedelemből való ki ragadására szükséges hadi erőt ki állítsa. Hasonló jelentést tett ezen Tsász. Kir. Követ a' *Svéviai Kerület* béli Uralkodó Fejedelmek Udvarainál is, a' mellyre való feleletet még ennekutánna fogjuk meg hallani.

A' Moguntziai Ujjság, melly, a' mint könnyű által látni, most az ott mulató *Jákobiták* hangján kéntelenítettik a' maga Leveleit irni, következőképpen ir a' *Moguntziában* folyó dolgokról: — „
„ *Frantzia Gen. Custine* Okt. 19-dikén jó reggel véletlenül a' mi kö-falaink előtt egy iszonyu táborral meg jelenvén, azonnal lárma lövések tétének. Mindenek fegyverre kapván, a' *Sántzokra* siettenek. Ez nap, és a' következő éizaka, így szintén másod nap is, mind a' két részről kemény tüzelés folyván, a' városiak közzül 5 holtak és sebesekek estenek el. — 20 dikban dél-után 3 órakor *Gen. Custine*, a' ki ez alatt a' forma szerint való ostromhoz már minden készülteket meg tett vala, egy Dobost botsátott bé a' Város Komendánsához *Báró Gymnichhez*, ki által a' város kapuinak fel nyittattatását oly fenyegetődzések mellett kívánta *Custine*, hogy ha ezt a' Komendáns nem tselekedné, az egész város hamuvá fogna tettetni. — Az után *B. Fechenbach* mint Helytartó, *B. Albini* mint Státus Kantzellárus, *B. Gymnich* mint Komendáns, *B. Stein* mint Pruszszus Követ, és végre *Gr. Hatzfeld* a' Vál Fejedelemnek General-Lájtinántja, egy hadi tanátsot tartván, a'

Pruszszus Király Követe tulajdon keze írása által bizonyosság Levelet adott a' felől, hogy a' városnak meg-óltalmazása tellyes lehetetlen volna. Ekkor meg határoztatott, hogy még egy második hadi-tanáts-is tartassék; mellyben gondolóra vétettetvén az — hogy mivel semmi közel, vagy távol lévő segítséghez reménség nem lévén, az őrizeten lévő Sereg, kiváltképpen pedig az ágyuzó és egyéb hadi kélzület felette gyenge volna, chez képpest könnyen meg-eshetnék az, hogy a' nagy számú Frantzia Sereg, minekutánna tüzes golyóbisok és bombák által iszonyu égetéseket tenne, a' várat az után ugy-is bé-venné, és a' maga fenyegetődzései szert leg nagyobb pusztulásra juttathatná: tehát leg-tanátsosabbnak tartattaték, hogy a' város az erősséggel együtt az ellenségnek olly *Capituláció* melleit, melly által a' lakosoknak békeességes meg-maradása, személjeknek és tulajdonoknak bátorsága, bizonyos óltalom alá vétetődik, a' Frantziáknak adattassék-fel. — Így adattaték-fel Moguntzia városa a' Frantziáknak azok alatt a' feltételek alatt, mellyeknek foglalatja már közelebbi *Kurirunkban* le volt írva.

Frantzia Gen. *Neuwinger* a' *Custine* Sergeinek egy részével az után *Frankfurtnak* kapui előtt megjelenvén, 2 Millió forint Schatzot vétett a' városra, de a' mellynek negyed része az után; a' város előlljáróinak kérésére Gen. *Custinétől* el-engedetett. — Hasonló módon bánt egy más Frantzia Sereg a' Moguntziai Vál. Papi Fejedelemnek *Bingen* nevü várossával, melly Moguntzián aloll vagy on a' *Rénus* vize mellett *Coblentz* és *Moguntzia* között. — Mitsoda ki menetele lett légyen *Hannau*nak, mellyet a' Frantziák hasonlóképpen megfálloztanak, még nem tudatik. Azt mondják, hogy a' *Hessen Casseli Landgróf* Sergeik ezen város mellett keményen viselik magokat a' Frantziák ellen. — Meg-haljuk a' dolognak bizonyos ki-menetelet, kevés napok alatt.

A' *Frankfurtból* egyenesen érkezett tudósítások szerint, mihelyest Gen. *Custine* *Moguntziába* bészállott, innen Okt. 21 dikén egy irást küldött a' *Frankfurti* Magistratushoz, melyben azt adta néki tudtára; — „ hogy az az óltalom, mellyet az *Emigráns* *Frantziák* a' *Frankfurtiaknál* tanáltanak, és azok a' készületek, mellyeket itt az *Emigránsok* a' *Frankfurtiak* engedelméből a' *Frantzia* *Nemzet* ellen tette nek, arra kéntelenittik ötet, (*Custinét*) hogy a' *Frankfurtiakat* schatzolja meg. Most tehát *Generál* *Neuwingert* ezen adónak fel-vételére küldi. „

— 22 dikben valósággal meg is érkezvén *Neuwingert* *Frankfurtban* 3 ezere d magával, és más nap mindjárt egy *Patenst* tévén a' városban közönségség, ez által a' *Custine* fenyegetődzéseit meg-ujjitotta, és a' 2 Millió for. *Schatzot* a' várostól olly fel-tétel alatt kívánta, hogy ezen summa tsupán csak a' nemes és papi jofzágokra osztassék-fel, és a' polgárookra semmi abból ne vettetsék. „ — Ezen *Pátensnek* hallására igen zürzavaros mozgások mutogatván magokat, a' *Magistrátus* Oktob. 23 dikán estve ki hirdettette: — hogy a' polgárok viselnék tsendesen magokat, mivel a' *Custinétől* kívántatott summából még semmi is meg nem fizetődött volna, és hogy a' már *Custinéval* el kezdetett barátságos edgyezésnek útján reménleni lehetne, hogy a' dolognak jó vége léfzen. Tudtára esvén mindazáltal 24 dikben a' népnek, hogy a' *Magistrátus* *Gen. Custinénak* önként való ajándékban 100 ezer forintokat küldött légyen, a' népnek mérge ezen ismét fel-forni kezdett, és a' polgároknak egy része ezen summát a' *Frantziáktól* erővel el-venni készülvén, a' *Frantzia* *Sergek* Okt. 25-dikén dél után az utzákra ki rukkoltanak, ágyujokat ki-szegezték, és hadi rendet formálván, azzal fenyegették a' *Magistrátust*, hogy ha 5 óráig az egész sz summa meg nem fizetődnek, az egész *Város* fel fogna általok prédáltatni. Ekkor a' *Magistrátus* le számlálván *Neuwingernek* egy fél Milliót, arre kérte ötet, hogy a' többivel várokozni addig, míg a' városnak a' *Nemz. Conventhez* küldött *Deputá-*

tusai *Párisból* vissza érkeznének, mellyel a' Franziák is, a' mint mondják le-tsendesedtenek.

Páris. — Nemzeti Convent béli történetek. — Azok felett a' 2 Batalion Párisi Gárdisták felett, kiket a' 4 Pruszszus szökevényeknek ölzve vagdalásáért, Gen. *Dumurier* a' tábortól öszve kötözött kezekkel haza küldött vala, igen nagy vetélkedések támodtanak a' *Conventben*. Az ő ügyeket, a' *Conventnek* az a' *Marat* nevü tagja, a' ki már egy, szer püstyöt rántott a' *Conventben* a' maga zsebéből elő, fel-vévén, igen mérgesen óltalmazta őket, *Dumurier*, a' Hadi Minister, és a' *Convent* ellen. Az az előtt való nap pedig a' *Jákobiták Klubjában* orálván *Marat* ezen 2 Batalionok mellett, azt *projectálta*, hogy tisztetségnek koszorújával kellene őket meg-koronázni. Most a' *Conventben* nem ment éppen ennyire, és a' mit az ő mentségekre mondott, tsak ennyiből állott: — „ hogy azok a' 4 szökevények, a' kiket a' Párisi Gárdisták *Rhetelben* megölenek, nem Pruszszus katonák, hanem tsak a' Pruszszusnál szolgált *Emigránsok* vóltanak, 's talám tsak ipionkodni jöttenek vólt a' *Franziákhoz* által., — *Marat* után belzélni kezdett a' Minister is, és ezen mérges vetélkedésnek matériájáról azt a' jelentést tévén, hogy a' nevezett 2 Párisi Batalionok, a' kik magokat *Rhetelben* olyan zabolátlanul viselték, a' bünösöket, magok közzül már magok ki adták, és ezeknek meg büntetését kívánván, magokat ez után a' jó rendnek óltalmazására ajánlották — melly szerint már 10 bünösökön kívül a' többeknek fegyvereik vissza-isadattatván, az Északi táborhoz vissza botsáttattanak.

A' Párisiak nem akarván *Pétiontól* meg-válni, már régen mind tsak halgatják az ujj Polgármester választást. Közelebbről tsak ugyan voksoláshoz kéntelenítettvén nyulni, 14,317-ten valának jelen a' voksoló személjek, kik közzül 13,746 ismét *Pétiont* választotta Párisi Polgármesterré: de minthogy semmi hivatal-béli személyly egyszersmind a' *Conventnek* tagja nem lehet, *Pétionnak* pedig inkább tettyik a' *Conventben* maradni, tellyességgel nem válóla.

lólá-fel a' Polgármesterséget. — *Dümurier* egy Emigráns Seregtől el-vétetett zászlót ajánlván ajándékba a' *Conventnek*, ez a' meg-égettetés végett a' hóhérnak adattaték által.

A' *Spanyol Ország* felöll való szélekről olyan jelentés érkezett a' *Convent* elejébe, hogy a' *Spanyol Sergek* erősen szaporodnak a' határ széleken, melyre fel-álván a' *Conventnek* egyik tagja, azzal biztatta a' többeket, hogy a' *Spanyoloktól* nem volna mit félni; mivel ezen széleken már a' *Frantzia Sergek* is készen állának a' magok óltalmazására. Az után meg határozaték, hogy a' közelebbi ülésben el-végeztessék, hogy szükséges volna é már a' *Spanyolokat* úgy nézni, mint a' *Frantziáknak* ellenségét, vagy nem?

A' *Külső Minister* egy Levelet vévén *Szávojból* *Gen. Monteskiutól*, az ő szavával azt jelentette a' *Conventnek*, hogy a' *Genevaiakkal* való egyenlenségek, reménysége szerint, nem sokára békeséges lábra fognak állani, és a' *Helvétus Sergek*, mellyek *Genevába* bé-szállottanak, haza fognak menni. — Minekelötte *Monteskiunek* ezen tudósításáról a' *Conventben* emlékezet tétetett volna, már az előtt azt javasolta vólt a' *Külső Minister* a' *Conventnek*, hogy a' *Genevaiaknak* tudtokra kellene adni, hogy mi helyest a' *Helvétus Sergek* *Genevából* ki-takarodnak, azontul a' *Frantzia Sergek* közül sem fog senki a' *Genevaiak* földére bé-lépni, és a' *Frantzia Respublika* tökéletesen le-mondana ezen-tul arról a' *gárántérozásról*, kezelségről-is, mellyre magát 1782 ben a' *Genevaiak* iránt le-kötelezte vala; mivel illetlennek tartja azt, hogy egy szabad nemzet, a' más szabad nemzetnek örökségeiért gárántérozzon. — Meg-érkezvén pedig már most a' *Monteskiu* tudósítása is, a' *Ministernek* említett jóvaslása minden ellen vetés nélkül meg-határozaték. — Ehez képpest reménysége vagyon a' *Conventnek*, hogy a' *Genevaiakkal* békeségben fog maradni. — Egyéb aránt igen erősen igyekezik a'

a' Frantzia Respublika azon-is, hogy egészsz Helvétziával barátságban maradjon.

Mitsoda lábon álljon a' Frantzia Respublica Kintses kassája, meg lehet a' következő számvetésből itélni, mellyet a' Kintses tár' Minister Okt. 17-dikén e' képpen terjesztett a' *Convent* elejébe: — „ Eddig elé már — *ugy mond* — 2,700 Millió Livrákat érő Afzsignátákat, papiross pénzeket, készítettünk, mellyek között 2,589 Milliókat Okt. 5-dikéig valósággal is kész pénz helyett kiadtunk. Az előadott jószágokért vissza került Afzsignáták, a' mellyeket e' szerint már elégettünk, 817 Milliókat tésznek, és így még 1,972 Millió Livrákat érő papiross pénz kering az Országban, a' mellyeknek még vissza kell váltatni, és elégettetni. Azok a' Nemzeti jószágok, mellyek ezen summáért, Zállogul (*pothékul*) rendeltetnek, 3,170 Milliókra 's mint egy 638,000 Livrákra betsületnek, és így ezeknek ára, az Afzsignátáknak summáját 1198 Millional többel haladja felyül. Ezen kívül a' Nemzeti erdöket is, az *Emigránsoktól* elfoglaltatott jószágokkal, és az eddig való Korona józagaival 's más egyéb adóknak nemeivel együtt 2,979 Millió Livráknál többre lehet betsülni, mellyekhez ha a' még künn lévő portzió béli adószágok, és a' kassában tanáltató kész pénzek hozzá számáltatnak, mind ezen summákat 3,000 Milliókra (3 Milliárdokra) lehet tenni. „ — „ (Az a' summa tehát, melly a' Frantzia Respublica Nemzeti Kintsinek nevezetik, 4,198 Millió Livrákból állna ezen Ministernek gondolkodása szerint, a' mely az Országban széllyel keringő 1,972 Millió Livrányi Afzsignátákat 2,226 Milliókkal haladja felyül.) (Egy Livrát $23\frac{1}{2}$ krajtzárookra tévén, 2226 Millió Livrák, 871 Millió R. forintokat és 50 krajtzárokat tésznek.) — Végre azt javasolta a' Minister a' *Conventnek*, hogy 400 Millonyi Livrákat még botsálsón útnak, mellyet az ő előadott számvetéséhez képeest, minden félelem nélkül meg-tselekedhe-

kedhetik; de ennek meghatározása mátszorra halasztatott.

Gen. *Dümurier* Rűszfelben megérkezett, melynek szomszédságában Gen. *Labourdonnaie* 12-ezered magával várja tőlle az indulóparantsolatot.

A' Páris városa körül elkezdett erősségek egészszén félbe hagyattanak, és az eddig ezeken dolgozott munkásoknak 3 napi fizetések ingyen adattatott ki. Igen sokáig folyt a' vetélkedés a' felett, hogy folytattassék é ezen erősségeknek készítése tovább, vagy ne. Vóltanak olyanok, a' kik javasolták, hogy folytatódjék; de mások sokan sok féle okokból ellent mondottnak, és azt állították, hogy még tsak meg-gondolása is annak, hogy Párist erősíteni keljen, boldogtalanság, folytatása pedig ezen már elkezdett munkának, megbotsáthatatlan tékozlás vólna. Ezen Páris körül egy darabig nagy szelelséggel készült erősségek előbb hibáson kezdettek vólt el, és ezeknek tsak ezen tsupa hibás része, melly az után egészszén el-bontatván, újra építettett, 470-ezer Livrákba (180 ezer R. for.) került vólt. Az után még 330 ezer Livrák fordítottak ismét réa — és ha ezen munka végre hajtatott vólna — 2,200,000 Livrájokba a' Frantziáknak bizonyoson fel-került vólna.

Verdünböl azt a' tudósítást tették a' Commissáriusok a' *Conventhez*, hogy Generál *Kellerman* folytatja a' maga ellenségének üldözését, de a' *Mosa* vizének kiütése miatt, az ő uehéz ágyuzó készületei erőssen hátráltatnának, és még az ő emberei is övig érő vizben kéntelenítettének a' magok útjokat a' vizen keresztül folytatni. — Azt is jelentik utoljára a' Commissáriusok, hogy *Verdünben* látták ugyan Pruszszus Generál *Kalkreuthot*, és beszéllettenek vele, de velle semmi Politikai *conferentiába* belé nem elegyedtenek.

Egy *Kühl* nevü Deputátus ekkor érkezvén haza *Strafsburgból* azt beszéllette a' *Convent* előtt, hogy 9 olyan *Emigránsokkal* tanálkozott légyen útjában,

jában, a' kik fegyveres kézzel tanáltatván, el-fogattattanak, és most egyenesen Páris felé hozattatván, valamellyik nap meg fognának érkezni — mellyhez képpeszt javasolná, hogy ezen fogjokat nem kellene egészen Párisig hozatni; hogy a' népnek áldozatjaivá ne váljanak. De sokaknak a' *Convent* tagjai között a' lévén itélete, hogy már Páris egészen le vólna tsendesedve, bizonyoson nem lehetne attól félni, hogy ezen fogjok a' népnek áldozatjaivá válnának, tsak hogy a' Ministernek arra kellene vigyázni, hogy mihelylest megérkeznek, a' törvénynek kívánsága mindjárt betöltettség rajtok, és ennekutánna tégyen olyan rendeléseket a' Minister, hogy az ilyen fegyveresen el-fogatott Emigránsok ott helyben mindjárt a' törvénynek kívánsága szerint meg büntettségnek. Ezen javaslat helybe hagyattatván, Dekretom által meg erősítették.

Az után a' Gen. *Anselme Nizzából* Okt. 2-dikán indult tudósítását olvasta a' Hadi-Minister, mellynek az a' summája — hogy valamint a' *Villa Francai*, így szintén a' *Montalbani* Komendánsis az első fel-kivánásra feladták magokat a' *Frantziáknak* — hogy *Anselme* ezen Erőtségben 100 ágyukat és igen sok hadi erősegeket és készületeket nyert prédában — és hogy a' *Villa Frankai* ki-kötő helyben, mellyet 2 erős várak u. m. *Montálbán* és *Sz. Hospitió* két felölről oltalmaznak, a' Sárdiniai Királynak 2 hajóit, és minden tengeri Magazinumjait el foglalta.

A' *Wetzlárban* lévő Német birodalom-béli Camarát bizonyossá tette Gen. *Custine*, hogy a' maga helyén leg-kisebb félelem nélkült nyugodalomban maradhat, mert senki a' *Wetzlári* földön bántatni nem fog.

A' *Hollandiai* Státusok Politziája *Argusi* szemekkel kezd a' máj környülállások között szemeskedni. — Egy *Londoni* Kafé-ház közelebbről betiltatott azért, hogy minden nap a' *Jákobinusok* tudománya prédikáltatott benne.

Erdélyből.

Kolozsvár 24-dik Oktober. — A' midőn ama Nemzetünk és Nemzeti nyelvünk ditsőségre felállott, és magát még az idegen Nemzetek előtt is csak nem az irigységig ki mutatott *Pesti Nemzeti Jádzó Társaság* plántája csak a' maga zöldellő gyengeségében kezdene méltatlanul hervadozni, imé az Erdélyi Nagy Fejedelemségben nagy előmenetellel szándékozik ezen Nemzetünk nyelve virága ki nyilni 's illatozni. — Itt *Kolozvárt*, a' Nemzeti dísznek meg szerzésére, az Anyai nyelvnek valamint ékeztetésére, ugy az Erkölcöknek formálására, egy erkölcsös játékokat készítő, és jádzó Nemes Társaság állott fel; melly Társaságnak valamint tzielja nemes lévén, ugy minden tagjai tanult nemes ifjakkól álván, ha igaz az, a' mit *Seneca* ír: „*Tanto Spectaculum est gratus quanto Honestior fecit* — ezen N. Társaságnak is Hazafiú buzgó törekedése annál kedvesebb és hasznosabb fog lenni a' Nemes szivü Hazafiak előtt. Sőt kedves már is; mert minek előtte még ezen Társaság a' maga Játék-néző Theátrumának ellent vető falait fel vonta vólna, már is a' nagyobb Lelkü Hazafiak szárnyai alatt óltalmat és hathatos segedelmet talált. — Nevezetesen ezen Nagy Fejedelemségnek nagy lelkü fő Kormányzója M. Gróf *Bánffy György* Ur ő Exja önként 400 R. forintokat ajándékozott ezen Társaságnak, hogy ebben is Hazájának és Nemzete boldogságának elő mozdítására született törekedését meg bizonyittaná — sőt ezen Társaságnak bővebb kegyelmeit is önként ajánlotta. M. Gróf *Bethlen Sándor* F. Királyi Biztos Ur ő Nga 100 r. forintokkal — M. Báró *Wesselényi* Miklós Ur ő Nga 300 r. forintokkal segítették előre ezen tzielte. — Különös kegyességgel viseltetett M. Gr. *Rhedey* Mihályné Alszóny ő Nga-is, ki is a' Játék helyre alkalmas házat, holott a' Bálok szoktak vala tartatni, ingyen által engedni méltoztatott. Nagy reménység táp-

táplálhatja ezen N. Társaságot, hogy ezen Nemzetünk ditsőségére tzeozó szándékában bővebb segedelmet-is fog találni idővel. — Ezen Társaság már is minden tehetségét arra fordította, hogy a' jövő hónapnak 21-dikén a' maga Nemzeti játékjához kezdhesen; a' midőn a' jádzó személlyekkel is név szerint fogunk a' *Kurir* Erd. Olvasóinak szolgálni. A' jádzó hely már a' leg-szebb Bétsi módira készül, és ekkorra az-is készen lész. A' *Kurir* vala a' Magyar nyelvnek első Tavaszbi bimbotskája — e' lész Barátom idővel ennek Nemzetünknek ki-nyilt virágzála, 's pallérozója.

Ezen N. Fejedelemség 3 Nemzetekből álván, u. m. Székely, Magyar és Szász Nemzetből; a' vala hajdon szokásban, hogy a' Szász Városokban és helységekben, mellyek mind a' F. Kamara jofzágai, nem vala szabad semmi más Nemzet bélieknek, Magyaroknak, vagy Székellyeknek házat és földöt birni. Ezen helytelen szokás amaz el felejtetetlen bóldog emlékezetü *Joséf* által el töröltetvén; minekutánna mindenek a' hajdoni lábra állottanak vólna, azt kívánta már most a' Szász Nemzet, hogy a' Székellyek és Magyarak az ő közötték való *Concivillitásból* rekesztetnének - ki ujjolag, mint vala hajdon; mellynek meg engedésére a' más két Nemzet, minden ok nélkül rá nem állhatván, azt tselekedte a' Szász Nemzet, hogy az Ország végezéseinek meg-petsétlésére a' maga Nemzeti petsétjét által nem adta, és így ezen Ország gyűlése végezéseit tsak a' Székely és Magyar Nemzetek petsétjével petsétteténék-meg.

A' mi az itt való szüretet illeti, ez olyan vékony — valamillyen vastag a' must. — A' kevés termés a' fok esözések által mind el-rothadván, igen kevés — de olly vastag mustú szüretünk vala, mellynek fele, ha meg nem pondrosodik, bizonyoson seprő lész.

Dévról 25. Okt. — A' mi szüretünk Istennek hála meg-esék; némellynek több, másnak kevesebb lett

lett mint tavaly; oka az eröss vagy gyenge el-fedése a' szöllőnek, melly a' múlt télen esett vala; mert akkor havunk és fagyunk nem vólt, tsak a' sűrű sok eső; már a' ki erősen el-fedte vólt szőlőit, és nem meredek helyen vólt, hogy az eröss fedést az eső valamennyire le-moshassa, hanem lapályos helyen, sokat hibázott; a' ki pedig gyengén fedte el, vagy tsak a' föld színére minden metzés nélkül le fektette, vagy fenn a' karó mellett hagyta, ennek már több bora vólt mint tavaly. De hiszem ez gyakrabban meg történik ilyen formán; de a' mit akarok mondani ritkábban: Julius egészzen, pedig Augustus közepén túl szüntelen esős vólt, ugy hogy ritka 24 óra vólt, hogy közöttünk fő-képpen Déván, egy egy jó nagy zápor eső ne lett vólna, a' melly miatt kivált szénáink ugyan gyászolnak még máig-is, a' buzába is esett, de türhető kár: ez a' sok eső, a' melly a' barmok szénáját meg rontotta, az emberek szöllőjének szemét és gerezdjét, minden reménység felett meg-nevelte: Augustus vége felé fel-derülvén az idő, vagy két hétig ugyan szép meleg időnk járt: ez-is ekkor meg változott, és ismét esőre fogott, 's hosszú esőzés vólt, melly alatt már September közepe felé, a' körülöttünk lévő Havasok és magosabb hegyek hóval meg-telének; már ekkor bezzeg meg ijedtünk vala a' hó-harmattól, hogy ez bé fizet nekünk mint az 1785 dik esztendő a' borra nézve. Ekkor hozzám jö egy igen öreg rendü ember, 's házam eleiből mutatom a' hegyeken és havasokon lévő havat, 's mondón, hogy derül az idő, hó-harmat leszen, 's vége a' bornak, melyre ő ezt mondá: Úram! még az öreg nagy Atyámtól, 's édes Atyámtól is azt hallottam, hogy mikor September közepe táján hó elik azokon a' hegyeken Szász-város felé, és a' Bányász Hellység Szekeremb felett, de tsak harmad negyed napig tart, akkor hosszú ősz leszen, és jó bor. Én mint hitelre méltó tisztes öreg szavát el hittem ekkor, és vártam, a' dolog

ki-me-

ki-menetelét, 's hát még harmad nap előtt el-ment a' hó: egyszer derülni 's tisztulni kezd az idő, éjjel nagy vizes bőv hó harmatok, reggel felé köd, nappal jó meleg kezd lenni, közbe közbe egy egy kis jó kövér eső; a' mi szőlőink érni kezdenek, 's Oktob. 16-dik napjára ugy el készülének, hogy már jobbat kívánni nem lehet; előbb történetből talált egy szedőm nyüvet a' kövér szőlőbe, melly meg hasadván, már rothadni kezdett vólt, az után, szorgalmatosabban vizsgálni kezdém, 's hát a' *Járdoványban* is elég nyüvet találunk, ugy a' muskotályba is: osztán mikor nyomattam szőlőmet, egy néhány vedret próbára szítán szürtem, 's bővön elég vólt az apró nyüv: egy szóval az Atyáink, ugy tetszik 1757 be értek nyüves bort, 's lehet az, hogy mivel ezt az Atyáink érték, a' mint hallottam, a' nyüvek is ekkor nagyok, az az, nyüv atyák vóltak; mi pedig az akkori Atyáinknak fiai, elégnék tartjuk, ha ugyan az akkori nyüv atyáknak fijait, szőlőnkbe és mustunkba találhattuk. — Jó szivel látunk mindent nyüv fias borra! még is ha jó is a' bor, nem drága még most, mert 3 márfjával, 's még alább is lehet venni; de majd meg drágul.

N Enyed 21. Okt. — Egy A — —

— — — jó nemes ember, szép ifú legény, meg halja, hogy egy Enyedi sok pénzü embernek el-adó leánya vagyon — de a' leány sem idejére, sem születésére nézve nem hozzá való levén, sokáig aggódik magában, hogy el-vegye é, vagy ne — az is forgott szeme előtt, hogy a' testvére is egy szolgálot vett vala el, a' kit máig sem szenvedhet 's a' t. — Azonban sok jó barátjaitól 's nevezetesen egy hozzá hasonló hajóban evezőtől addig biztattatik a' sok ezer forintokkal, hogy réa vészi magát a' leánynak megkérésére. *T* — meg kéretik a' leány attyát, és ott a' magok akaratjokat néki kijelentik. *E'* kap az alkalmatóságon, hogy

az ő leányából majd nemes aszszony válik. Előbb ugyan tettette mintha nem akarná, de utánna való járás által tsak réá veszi magát, oda igéri leányát, és a' vejére menendőnek, még ott mindjárt 6 ökrös szekeret vélzen, ezt által adja néki *effective* 's meg-igéri, hogy mikor a' lakadalom meg-efik, még 1000 forintokat fog vele adni. — A' lakadalom azonban meg-efik Okt. 9-dikén; de az 1000 forintokat nem számlálja-le senki, és a' menyetskével tsak az üress erszényt viszik haza. Most az eleintén ismét meg-jelenik Vejem Uram az üress erszénnyel E — — az Apósnál; de hát a' gazda othon nem lévén, 's az anyóstól bé sem botsáttatván, idegenhez kéntelenittetik szállani, a' honnan más nap az üress zsatskót ismét kotsira rakván, le-pityett ajakokkal viszi vissza A — — — —

— — — — E' jó tanuság azoknak, a' kik a' képzelt semmiségekért familiájokat gyakran meg mutskolják, és egyebet üress zsatskónál nem kapnak.

Itt körülbé, nevezetesen Enyeden a' szüret igen vékony, hanem a' régi mondás szerint: a' fája szép

---

Tudósítások.

A' *Magyar Játék szin* alatt Sz. Jakab havának utolsó napján ki hirdetett Gyűjtemény' első elztendejének első Kötettye, ki nyomtatódott már, és a' Pesti Leopoldi Vásár alkalmatosságával mindenütt Ország szertibe meg venni lehet. Egy egy Kötet se többet 24 árkusnál se kevesebbet 22 nél nem fog magában foglalni, hogy a' Könyveknek vastagsága, mennyire lehet, egyenlő maradjon.

A' többi Kötetek meg szünés nélkül fognak egymás után nyomtatódni. Ezeknek is az árok hasonló lészzen az első Kötet árához, az az, 51 kr. mivel hogy nagyságokra nézve is az elsővel megfognak egyezni, és így, mivel hogy egy elztendőben 4 Kötetek adatnak ki az egész elztendei Gyűjtemény 3 forint 24 kr. ba fog kerülni.

A' Könyv-kötő Urak, kik e' Gyűjteményt e' adándják, részt fognak venni annak árából-is, ha aztat Pesten *Trattner Mátyás* Könyv-nyomtató Urnál vejéndik. Egyébként találhatik a' Könyvet áru-ló boltokban:

Pesten *Trattner Mátyás*, Kassaán *Vitéz*, és *Szabó Dávid Prof.*, Debretzenbe *Milesz Josef*, Szegeden *T. T. Piárista*, Ketskeméten *T. Göböl*, Szekszárdon *Endrödy Antal*, Veszprémben *T. T. Piárista*, Győröt *Révay Miklós*, Sopronban *Németh Mich. Könyvkötő*, Bétsben a' Magyar Ujjság-író, Besztertzebányán *Gábor Ferentz*, Losontzon *T. Kármán*, Vásárhellyen *T. Szönyi*, Nagy Károlyba *T. Farkas Prof.*, Erdélybe *T. Aranka György*, Kolosvárott *T. T. Piárist. Pétsett Könyvkötő*, Székes Fejérvárattj *T. Virág Benedek Professor* — Uraknál.

Minthogy ezen Gyűjteménybe minden darabok bé-nyomtattnak, kéretetnek azon érdemes hazafiak, a' kik némelly darabokat, akár originálisok, akár fordítások legyenek, készen tartanak, vagy készítenek, hogy ezeket az alább irt Gyűjtemény szerzőjének Pestre küldjék, 's a' kik valami fordításba kaptak, hogy ketten egybe ne dolgozzanak, tudósítsák. — *Endrödy János* a' Pesti Gynásiumba Magyar nyelv Professora.

A' Magyar Gyászhoz való toldalékúl, mellyről a' 83-dik Kurirban vala emlékezet, ugyan tsak versekben készítettem egy *Imrefi* nevü Magyar ifjunak panaszját, ki a' *Mohácsi* hartzon el-fogattatván, és *Constántzinápolyba* fogságra vitettetvén, a' tömlétzben irt, és ott panaszolt a' világ ellen. E' szerint tehát mind a' munka, mind a' nyomtatás, mind a' költség jó formán szaporodván, már a' Gyász ára, a' *Siralom* vagy *Panasz* árával együtt 40 krajtzár lészzen Pesten a' már meg-irt helyyeken.

Etédi S. Márton.